

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Epistemologia		8.1.0587	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Metafizyki i Filozofii Religii			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Stanisław Judycki; dr Marek Pepliński			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		5	
Wykład, Ćw. audytoryjne		wykład 3 ECTS, ćwiczenia 2 ECTS	
Sposób realizacji zajęć		5 ects = 125 h	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		45 h wykład	
Liczba godzin		45 h ćwiczenia	
Ćw. audytoryjne: 45 godz., Wykład: 45 godz.		20 h przygotowanie do egzaminu	
		5 h przygotowanie prezentacji na ćwiczenia	
		10 h przygotowanie do kolokwium na ćwiczenia	
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
obowiązkowy	polski		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
- Analiza tekstów z dyskusją - Wykład problemowy	Sposób zaliczenia		
	- Zaliczenie na ocenę		
	- Egzamin		
	Formy zaliczenia		
	- egzamin ustny		
	- Wykonywanie notatek, streszczeń, spisów treści literatury na ćwiczenia i terminowe przysyłanie jej prowadzącemu ćwiczenia.		
	egzamin na platformie MS Teams		
	- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja		
	- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru		
	- kolokwium		
	Podstawowe kryteria oceny		

ocena z egzaminu: Ocena zgodna z punktacją z Regulaminu Studiów UG - egzamin ustny

Ocena z ćwiczeń:

A. Sposób zaliczenia, zgodny z Regulaminem Studiów UG. Ocena uwzględnia wymagania formalne dotyczące obecności. Ta jest obowiązkowa.

Zaliczenie z oceną

B. Formy zaliczenia

Ocena zaliczenia dokonana będzie na podstawie punktacji częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru. Obowiązuje znajomość materiału z wykładu, a także zadanych do przeczytania oraz omawianych na zajęciach lektur. Oceniane jest przygotowanie do zajęć w postaci przeczytania przez wszystkich zadanego tekstu i aktywność podczas zajęć (do 10%). W przypadku wybranej osoby wygłoszenie referatu (8-10 stron), ewentualnie prezentacji materiału z lektury oraz przesłanego po wystąpieniu (40%) oraz dwa kolokwia zbierające materiał z większości zajęć (50%). Wymóg aktywności na ćwiczeniach dotyczy wszystkich - aktywne uczestnictwo w zajęciach przejawia się w dokonaniu przez studentkę/ta przeczytaniu, zrozumieniu omawianego tekstu, umiejętności zaprezentowania zawartych w tekście treści oraz dyskusji na jego temat.

C. Podstawowe kryteria - ocena zgodna z punktacją regulaminu studiów UG; punkty przypisywane są poprawnej odpowiedzi lub wykonanemu zadaniu, sprawdzających nabycie efektów kształcenia

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

Weryfikacja założonych efektów kształcenia nastąpi poprzez wykazanie się wiedzą i umiejętnościami z zakresu epistemologii w trakcie zajęć, kolokwium oraz egzaminu.

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

ĆWICZENIA:

Formalne warunki dotyczące obecności.

Obecność na ćwiczeniach będzie sprawdzana. Nieusprawiedliwiona nieobecność na trzech i więcej zajęciach skutkuje automatycznie obniżeniem rezultatu kwalifikacji o wartość 1/2 lub 1 (Dla 10, 3 nieobecności = - 1/2, 4-5 = -1. Dla 15, 3-4 nieobecności = -1/2; 5-7 = -1) Z powodów respektowania ECTS warunkiem dyskwalifikującym przystąpienie do egzaminu / zaliczenia jest 51% i więcej nieobecności na zajęciach (6 dla 10 i 8 dla 15). Obowiązuje to niezależnie od przyczyny owych absencji. W nielicznych przypadkach i okolicznościach losowych tego rodzaju dyskwalifikacja może zostać podważona przez Prowadzącego zajęcia.

B. Wymagania wstępne

Student na danych zajęciach zna materiał wykładu w wymiarze przedstawionym na zakresie wykładów od pierwszego do tego z poprzedniego tygodnia włącznie

Cele kształcenia

wprowadzenie w zasadnicze zagadnienia współczesnej epistemologii (filozoficznej teorii poznania).

Treści programowe

WYKŁAD:

Wykład stanowi wprowadzenie do epistemologii (filozoficznej teorii poznania). Omawiane są następujące grupy zagadnień:

I. Różne nazwy i dzieje teorii poznania;

II. **Koncepcje teorii poznania:** (1) teoria poznania jako fragment metafizyki, (2) teoria poznania jako transcendentualno-aprioryczna 'filozofia pierwsza', (3) teoria poznania jako badanie podstaw wiedzy naukowej, (4) teoria poznania jako tzw. epistemologia znaturalizowana, (5) niemożliwość filozoficznej teorii poznania;

III. **Podstawowe odmiany czynności poznawczych:** (1) pojęcie i sąd (przekonanie), (2) zmysły i rozum, (3) intuicja i dyskurs, (4) poznanie bezpośrednie i pośrednie;

IV. **Pojęcie wiedzy:** (1) wiedza jako mniemanie (opinia), (2) wiedza propozycjonalna i habitualna, (3) wiedza przez opis i wiedza przez znajomość, (4) wiedza jako zdolność do odróżniania za pomocą różnego rodzaju informacji, (5) wiedza jako zdolność do kategoryzacji, (6) wiedza jako prawdziwe i uzasadnione przekonanie, (7) wiedza i doświadczenie: różne pojęcia doświadczenia i tzw. weryfikacjonizm;

V. **Struktura wiedzy i uzasadnienia epistemicznego:** (1) fundacjonalizm, (2) koherencjonizm, (3) sceptycyzm (agnostycyzm, relatywizm);

VI. **Źródła wiedzy:** (1) percepcja zmysłowa: (a) dane zmysłowe, (b) realizm bezpośredni, reprezentacjonizm i fenomenalizm, (2) introspekcja: (a) postacie samoświadomości, (b) krytyka introspekcji (behawioryzm i psychoanaliza), (3) pamięć: (a) pamięć semantyczna i epizodyczna; (b) rola

pamięci w strukturze wiedzy, (4) zagadnienie apriorycznych źródeł wiedzy: (a) aprioryczność jako uprzedniość w stosunku do doświadczenia, (b) aprioryczność jako inny niż doświadczeniowy sposób uzasadniania przekonań, (c) sądy analityczne i sądy syntetyczne;

VII. Teorie prawdy: (1) istota i kryteria prawdy, (2) korespondencyjna teoria prawdy, (3) koherencyjna teoria prawdy, (4) pragmatyczna teoria prawdy, (5) inne koncepcje prawdy;

VIII. Racjonalność i racjonalizm: (1) racjonalność teoretyczna i praktyczna, (2) racjonalizm a empiryzm, irracjonalizm i sceptycyzm;

IX. Realizm i idealizm: (1) realizm naturalny i krytyczny, (2) realizm metafizyczny i epistemologiczny, (3) idealizm transcendentálny i fenomenalizm;

X. Zagadnienie wiedzy o innych umysłach i intersubiektywność: (1) wnioskowanie przez analogię, (2) poznanie cudzych stanów psychicznych w wyrazie;

XI. Wiedza i wiara.

ĆWICZENIA:

Ćwiczenia poświęcone są głównie zaznajomieniu się i przedyskutowaniu niektórych zagadnień omawianych na wykładzie. Poruszane są zagadnienia należące do następujących grupy problemów:

Historia epistemologii

Zarys historii teorii poznania w ogólności i poszczególnych zagadnień do XIX wieku

Spór o źródła poznania. Poznanie a priori i a posteriori

Pojęcie doświadczenia

Świadomość, samoświadomość, doświadczenie wewnętrzne

Percepcja zmysłowa zewnętrzna i wewnętrzna

Pamięć

Rozum i poznanie a priori

Spór o granice poznania

Realizm i idealizm

Wykaz literatury

WYKŁAD:

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej:

K. Ajdukiewicz, Zagadnienia i kierunki filozofii. Teoria poznania. Metafizyka, Warszawa 1983;

R. M. Chisholm, Teoria poznania, Lublin 1994;

E. Gilson, Realizm tomistyczny, Warszawa 1968;

O. Höffe, Immanuel Kant, przeł. A.M. Kaniowski, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1994;

R. Ingarden, U podstaw teorii poznania, Warszawa 1971;

S. Judycki, Epistemologia XX wieku: przegląd stanowisk, w: „Roczniki Filozoficzne” 46/47(1998/1999), s.6-66;

S. Judycki, O klasycznym pojęciu prawdy, w: „Roczniki Filozoficzne” 49(2001), z.1, s. 25-62;

A. Morton, Przewodnik po teorii poznania, przeł. T. Baszniak, Warszawa: Spacja 2002;

A. B. Stępień, O metodzie teorii poznania, Lublin 1966;

T. Szubka, Antyrealizm semantyczny, Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL 2001;

J. Woleński, Epistemologia. Poznanie, prawda, wiedza, realizm, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2005;

Przewodnik po epistemologii (red. R. Ziemińska), Kraków: Wydawnictwo WAM 2013.

S. Judycki, Epistemologia, Warszawa: Instytut Tomistyczny 2020.

Literatura do ćwiczeń:

Jako literatura podstawowa obowiązuje literatura do wykładu. Prócz tego wyróżnia się literaturę wykorzystywaną na zajęciach - czytaną podczas przygotowanie do kolejnych zajęć a także uzupełniającą – poszerzającą materiał w stosunku do obowiązującego. Nazwy wytłuszczone oznaczają ważniejsze pozycje.

Literatura wykorzystywana na zajęciach oraz studiowana w domu przez studenta:

Ajdukiewicz, K. 1983. Zagadnienia i kierunki filozofii. Teoria poznania. Metafizyka, Warszawa; [część pierwsza: Teoria poznania, s. 27-96, wydanie 3 z 2003, 17-67.]

Gottfried G. 2007. Teoria poznania od Kartezjusza do Wittgensteina, Kraków.

Grobler A. 2019. Epistemologia. Sandwiczowa teoria wiedzy, Kraków.

Jadacki J. J. 1985. Spór o granice poznania. Prolegomena do epistemologii, Warszawa. <https://bit.ly/37ybOD8>

Judycki, S. 2020. Epistemologia. T.1 Poznać; Warszawa.

Judycki, S. 2020. Epistemologia. T.2 Poznać; Warszawa.

Stępień, A. B. 1995. Wstęp do filozofii, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, r. III – Poznanie: jego rodzaje i wartość

§16-24, r. I, §10.**Woleński, J. 2005. Epistemologia. Poznanie, prawda, wiedza, realizm, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.****Ziemińska, R. 2013. Przewodnik po epistemologii (red. R. Ziemińska), Kraków: Wydawnictwo WAM.**

Alston, W.P. 2014. Epistemiczne dezyderaty. tłum. Robert Koszkało Filo-Sofija 14, nr.27/4/II, 87–110.

Chisholm, R. M. 1994. Teoria poznania. Tłum. Renata Ziemińska, Lublin.

Czeżowski, T. 1969. Odczyty filozoficzne. Wydanie drugie poprawione i rozszerzone, Toruń.

Judycki, S. 2001. O klasycznym pojęciu prawdy, Roczniki Filozoficzne 49, 1, 25-62.

Judycki, S. 2009b. Realizm i idealizm: struktura problemu, Analiza i Egzystencja 9, 7-34. <http://bit.ly/2QQhY7L>

Judycki, S. 2013. Wiedza a priori. In: R. Ziemińska, ed., Przewodnik po epistemologii. Kraków: Wydawnictwo WAM, 343–380.

Koszkało, R. 2015. Epistemologia epistemicznych dezyderatów Williama Payne'a Alstona - uwagi do wybranych tez. Filo-Sofija 15, 31, 169–189.

Morton, A. 2002. Przewodnik po teorii poznania, przeł. T. Baszniak, Warszawa: Spacja;

Paprzycka, K. 2013. Pojęcie wiedzy, w: Ziemińska R., (red.) Przewodnik po epistemologii, Kraków, 117-150.

Wieczorek, R. 2013. Współczesne minimalistyczne teorie prawdy, w: Ziemińska R., (red.) Przewodnik po epistemologii, Kraków, 87-113.

Literatura uzupełniająca:

Ingarden, R. 1971. U podstaw teorii poznania, Warszawa.

Judycki, S. 1998/1999. Epistemologia XX wieku: przegląd stanowisk, Roczniki Filozoficzne 46/47, 6-66.

Judycki, S. 2002. Wiedza a priori – struktura problemu, in A.B. Stępień, J. Wojtysiak, ed., Studia metafizyczne II: Dyscypliny i metody filozofii, Lublin: TN KUL, 19-92.

Stępień, A. B. 1966. O metodzie teorii poznania, Lublin.

Szubka, T. 2001. Antyrealizm semantyczny, Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K1_W02 K1_W09 K1_U07 K1_U13 K1_K02 K1_K03	Student K1_W02 zna podstawową terminologię filozoficzną w języku polskim K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla epistemologii
	Umiejętności K1_U07 analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia K1_U13 formułuje w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych
	Kompetencje społeczne (postawy) K1_K02 jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów K1_K03 na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania
Kontakt	
s.judycki@ug.edu.pl	